

ŒİR TÜRLERİ

1. EPİK ŞİİR

- Epik, "destan niteliğinde olan, destansal" demektir.
- Savaş, kahramanlık ve vatan sevgisi gibi konuları destansı ve abartılı bir anlatımla işleyen şiirlerdir.
- Destanlar, epik şiirin en önemli ürünüdür.
- Divan edebiyatında kasideler, halk edebiyatında koçaklama, destan, varsağı türleri epik özellik gösterir. Özellikle koçaklamada bu özellik ağır basar.
- Köroğlu, Dadaloğlu, Arif Nihat Asya, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi şairlerin epik tarzda yazdığı şiirleri vardır.

Dadaloğlu yarın kavga kurulur
Öter tüfek davlumbazlar vurulur
Nice koçyiğitler yere serilir
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir

İNÇİ HOCA

2. LİRİK ŞİİR

İNÇİ HOCA

- Duygu ve düşünceleri coşkun bir dille anlatan şiirlerdir.
- Eski Yunan edebiyatında ozanlar şiirlerini "lyra" denen telli bir sazla söyledikleri için bu tür şiirlere lirik denmiştir.
- Aşk, ayrılık, özlem, gurbet,ölüm gibi duygu coşkunluğu ağır basan bireysel duygular anlatılır.
- Divan edebiyatındaki gazel şarkı; halk edebiyatında güzelleme türündeki koşma, semai lirik şiire girer.
- İlk büyük temsilcisi Sappho'dur. Karacaoğlan, Yunus Emre; Fuzulî, Nedim; Yahya Kemal Beyatlı, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Haşim gibi şairlerin lirik tarzda yazdığı şiirleri vardır.

İNÇİ HOCA

Bir damla inciymi kirpiklerinde,
Aşkın ıstırapla dolu rüyası
Bir başka güzellik var kederinde
Bir başka âlem ki ruhunun yası
Sessiz incileşir kirpiklerinde

3. PASTORAL ŞİİR

- Kır ve çoban yaşamını anlatan, doğa güzelliklerini dile getiren şiirlerdir. Bu şiire "bukolik şiir" de denir.
- Sakin, temiz ve masum kır hayatının tadını duymak amacı güdülür. Bunlar, her süsten, sözcük oyunlarından, gösteriş ve yapmacıktan uzak, sade, yalın bir üslupla yazılır.
- Bu şiirin kurucusu **Theokritos**'tur (Yunan edebiyatı). Latin edebiyatında ilk örneklerini Vergilius vermiştir.
- Edebiyatımızda Batılı anlamda ilk örneğini **Abdülhak Hamit Tarhan** "Sahra" adlı yapıtıyla vermiştir.
- **Yahya Kemal Beyatlı**, **Kemalettin Kamu**, **Behçet Necatigil**, **Cahit Külebi** bu şiirini örneklerini vermiştir.

a. **İdil:** Şairin doğa karşısındaki duygulanmasını anlatan şiirlerdir. Bir kişinin ağzından yazılıp kır hayatının güzelliğini çobanlara özgü aşkı anlatan kısa şiirlerdir.

b. **Eglog:** Birkaç çobanın aşk, kır hayatı vb.üzerinde karşılıklı konuşması yoluyla yazılan şiirlerdir. İlk örneği eski Yunan edebiyatında Theokritos vermiştir.

c. **Eleji:** Bir çoban öldüğünde arkasından arkadaşlarının söylediği ağıtlardır.

Sönerken dağlarda günün şulesi,
Sarar yamaçları ince bir duman...
Duyulur uzaktan bir kaval sesi,
Sürüler çiftliğe döndüğü zaman.

İNÇİ HOCA

4.DİDAKTİK ŞİİR

İNÇİ HOCA

- Bir düşünceyi, bir bilgiyi aktarmak amacıyla yazılan şiirlerdir.
- Didaktik "öğretici" anlamına gelir. Bilim, sanat, felsefe, ahlak, din gibi alanlarla ilgili bilgi verir.
- Duygu yönü az olduğu için kuru bir anlatımı vardır. Bu şiirler akla dayanır.
- Eski Yunan edebiyatında Hesiodos "İşler ve Günler" ile "Theogonia" adlı yapıtlarıyla bu türün ilk örneklerini vermiştir.
- Edebiyatımızda Yusuf Has Hacıp'in "Kutadgu Bilig" adlı yapıtı didaktik şiirin ilk örneğidir.
- Âşık Paşa "Garipname"; Nabi "Hayriye"; Sümbülzade Vehbi "Lütfiye"; Ziya Paşa "Terkib-i Bent"; Tefvik Fikret "Haluk'un Defteri" ; Mehmet Akif "Süleymaniye Kürsüsünde" adlı yapıtı ile didaktik şiir örneği vermiştir.
- "Fabl, manzum hikâye, manzum mektup" didaktik şiir kapsamındadır.

5. SATIRIK ŐIR

- Kiřilerin ya da toplumların kötülüklerini, kusurlarını, g l n l klerini iĝneli ve alaylı bir dille eleştiren Őirlerdir.
- Divan edebiyatında "hiciv", halk edebiyatında "taşlama", günümüz edebiyatında "yergi"nin karřılıĝıdır.
- Kaygusuz Abdal, Seyrani, Őeyhi, Baĝdatlı Ruhi, Nef'i ve Ziya Paşa bu türde Őir yazmıştır.

Bize k fir demiř m ft  efendi
Tutalım ben ona diyem M selman
Varıldıktayarın r z-i cezaya
İkimizde çıkarız anda yalan

İNÇİ HOCA

6. DRAMATİK ŞİİR

- Tiyatroda kullanılan şiir türüdür. Manzum bir biçimde yazılmış tiyatro yapıtları dramatik şiir sayılmıştır.
- Dramatik şiirlerin "tragedya" ve "komedy" olmak üzere iki türü vardır. Daha sonra "dram" türü de ortaya çıkmıştır.
- Eski Yunan edebiyatında Aiskhylos, Sophokles, Euripidies, Aristophanes; Batı edebiyatında Corneille, Shakespeare ve Racine manzum tiyatrolarıyla tanınmıştır.
- Bizde dramatik şiir türüne pek önem verilmemiştir. Abdülhak Hamit Tarhan'ın dram türündeki bazı oyunları dramatik şiire örnek sayılabilir.
- Namık Kemal, A. Hamit Tarhan, Faruk Nafiz Çamlıbel, Necip Fazıl Kısakürek bu türde şiirler yazmıştır.